

„Corriere della Sera“ in „Messaggero Veneto“ pred videmskim sodiščem zaradi obrekovanja slovenskega beneškega duhovnika A. Kračine

Zaradi obrekovanja se mora zagovarjati danes pred kazenskim sodiščem tudi „slavni“ italijanski novinar Cesco Tomaselli, ki je napisal že pred dvema letoma kar dva strupena protislovenska članka o Beneški Sloveniji in še maloštevilnih slovenskih beneških duhovnikov

nemu. listu, kakršen je »Corriere della Sera«, gre torej predvsem za prestiž. In ne samo njemu: tudi slavnemu Cencu Tomaselliju, in kakor vidi-
mo, so se gospodje pripravljali na manj kot dve leti, da bi na današnji razpravi dokazali, da niso obrekovali, da niso lagali,

ost »litouske infiltracije« v ob-
nejni pas. In ker so bili incri-
nirani članki napisani potem,
ko je jugoslovanska vlada izro-
ila romski vladi pred dvema
etoma znano protestno noto
aradi preganjanja in zatiranja
beneških Slovencev, bodo po-
kušali danes obrekovalje in

Toda vsa zgodovina Beneške Slovenije že v naprej obsi-

... vse t. njihove napore na
... uspeh. Ta zgodovina govori
... amreč predvsem na cerkve-
... em in verskem področju tako
... masto o obstoju slovenskega
... ludstva v Beneški Sloveniji.
... ma te zgodovine noben slavn
... alijanski dnevnik z vsemi

Ta zgodovina govori, da je nekaj takega hotel storiti fašistični videmski prefekt že v avgustu leta 1933, ko je prepovedal uporabo slovenskega jezika v vseh cerknah Banjskega jezika.

lovenije, in sicer pri pridiga-
h, solitvah, branju evangelija in
pri verouku. Čeprav je bilo to
čisto vmesavanje civilnih ob-
stati v verske zadeve, je ri-
mski škof msgr. Giuseppe
ogara na pritožbo slovenskih
duhovnikov dejal, da nima ča-
proučevati te zadeve, češ da
ga edita

...tudi leta 1915, ko je Itali-
zaprla in gonila po zapo-

In ko so se ti slovenski duhovniki 31. oktobra leta 1933 obrnili na Vatikan, jih nagibalo in Komunizacijah eno petino slovenskih beneških duhovnikov, menda še ni bilo govora Titu in Kardelju, o titovskih titizmu itd.

di na to ni nahujskal noben
filtrirani titovec, da bi zara-
tega dobili od Vatikana tisti
ogovor, ki so ga prejeli, da
umrež ni mogoče ničesar sto-
ti proti fašistični prepovedi
ovenščine in da so slovenski
duhovniki prenež nacionalistič-

In tudi videmski škof Noga-
najbrž ni takrat imel izgo-
ra, da mora zaradi titovstva
titovske infiltracije ravnati
ko, kot je ravnal, ko je uka-
l, da slovenski duhovniki v
slovenski Sloveniji ne smejo
porabljati nobenega drugega

In začele so se preiskave po
pniščih in privatnih stano-
anjih, začela se je zapletba
atekizmov in molitvenikov,
samih v slovenščini. **Fašisti in**
arabingerji so vsako nedeljo

...je še povečal vatikanska
...poročila in prepovedal pe-
...zborne slovenske molit-
...Tisti slovenski duhovniki,
...niso ubogali, so bili v fe-

marju 1944 poklicani na vi-
densko kvesturo, kjer so jim
bili znamenito »diffidio« in za-
kazili z deportacijami. Profe-
sor teologije v videnskem se-
narišču, takrat že 70-letni
sgr. Trinko, ki je zahteval
ostovanje slovenskega jezika

Pa tudi sam tožitelj Angel
račina je na razpravi 11. de-
cembra pred dvema letoma v
Milanu povedal — kot poroča
»Corriere della Sera« od

decembra 1950 — da so v
neški Sloveniji uporabljati
tekizme, ki so bili tiskani že
a 1866, da je Mussolini leta
33 njihovo uporabo prepove
l, in da so se začeli ponovno
orabljati po osvoboditvi.
Končne najpomembnejše točke:

...bil obtoženi odgovorni rav-
natelj lista «Messaggero Vene-
» Carlo Tigoli nekoč desna
ka fašističnega ravnatelja li-
a «Il Piccolo» v Trstu, nato
šef fašističnega tiskovnega
ada med italijansko fašistič-

Značilno je tudi, da — kot smo iz včerajšnjega *«Corriere della Sera»* — predseduje dišči neki italijanski reški gunec po imenu dr. Bina, ki hkrati tudi član prizivnega dišča. Ta dr. Bina se je baje

sti nekemu novinarju že včasih izrazil, da so nekateri novinarji prišli zaradi tega prisa v Videm samo zato, da bi sli slabo o Italiji, toda on je doma z Reke in da tega ne bo dovolil.

Škof dr. Juraj Dobrila

Dr. VINKO RAPOTEC

politik in voditelj Istranov

13. 1. 1863 v svojem političnem programu

zahteva za Slovane v Istri enakopravnost in ponosno poudarja: „Mi nismo v Istri po nobeni milosti, mi prebivamo tu že nad 12 stoletij in pol, imamo torej iste pravice kot drugi!“

I. V. PORESKO-PULJSKI SKOPIJI OD 1858-1875

v vseh uradih, na sodiščih in zasebnih listinah.

Glede življenjskih razmer njegove Istre pa je objavil podatke pretrpetelj vsebine zlasti v dunajskem parlamentu kot državni poslanec in v istrskem deželnem zboru kot poslanec vrilist. Na Dunaju je prošil za denarno pomoč Istranov s pripombo, da treba narodu pomagati, da se postavi na lastne noge in ne bo več potreben podpore. Poslanecem istih narodov in se bolj stih slojev, ki so očitali Istranom lenobo, je razgrnil vse bedno stanje tedanje Istre. Redke družine na kmetih so imele redno toplo hrano, malo družin pa je moglo prvočiti sol in 70 do 80 odstotkov je bilo bolnih na malariji.

Naroda po silni razmer in njegovu udejstvovanju zavzema v zgodovini prav prvo vlogo, ne da bi s tem hoteli zmanjšati njegovo vlogo v cerkvenem delu in življenju. Nadvse iskren človek je bil vzoren duhovnik. Iz njegovih pastirskih listov in molitvenikov veje pristna poštenost, ki jo odlikuje preprosta velikega človeka. Kot istrski deželni poslanec je prišel kmalu v položaj, da razgane svoj politični program Hrvatim in Italijanom. 13. 1. 1863 je v znameniti govoru podpril predlog tovariša Jurina, da se v istrskem deželnem zboru sestavljajo in objavljajo zapiski v obeh jezikih. Dr. Dobrila se je pokazal takoj kot prvostven bоре velikega formata,

moder in odločen. Postavil je program istrskih Slovanov za dolgo dobo in izrekel tedanji italijanski večini strogo svarilo. Za Slovane v Istri zahteva enakopravnost in ponosno poudarja: „Mi nismo v Istri po nobeni milosti, mi prebivamo tu že nad 12 stoletij in pol, imamo torej iste pravice kot drugi.“ Naše naravne pravice pa nam je zjamčila volja vladarja z oktobrsko diplomom, ki daje vsem narodom enake pravice. Sklicuje se na jezikovno prakso deželnih zborov v Pragi, Sleziji in na Gorickem. Apeira na pravičnost italijanske večine v deželnem zboru s dvema tretjinama istrskih prebivalcev. Dr. VINKO RAPOTEC

(Nadaljevanje sledi)

Prizor iz II. dejanja Ibsenove drame «Noran»

OD DREVESNE SKORJE do plutovega zamaška

Najboljša plutovina uspeva v Kataloniji - «Žetev plutovine» - «deviška skorja», «moška plutovina» in dragocena «ženska pluta» - Kompliciran proces izdelovanja zamaškov

Skoraj vsak dan imamo v roki plutove zamaške, marsikateri ljubitelj dobre stare kapljice se razjezi nad zamaškovim okusom vina v zabiti steklenici. Morda bi koga zanimalo, od kod ti zamaški in kako nastanejo.

Iz drevesne skorje jih dobivamo in mnogo truda je treba

Milina podnebja in rodovitnosti tal močno vplivata na rast plutovca oziroma njegove drevesne skorje, katere spodaj ležeče celicno stanje se vedno znova obnavlja in tako lahko govorimo o nekaki plutiasti žetvi. Žetev je pač odvisna od tal in podnebja. Navadno obirajo drevo vsaki osem do devet let, v Kataloniji samo vsaki petnajst let. Zato pa je plutovina iz te deželice posebno iskana in cenjena. Izkušnja namreč uči, da čim bolj počasi je drevo raslo, tem gostejše je stanje, tem trdnjše so skorjine stene, ki postanejo na ta način vse odpornejše.

Pridobivanje plutovine: zelo debele plutovine plošče razrežejo v trake se sedaj z roko.

Prva žetev nima za zamaškovo trgovino nobene vrednosti. Ta «deviška skorja» je napočena in premalo prožna. Pravijo ji «moška plutovina» ter jo uporabljajo za vrtno okrasje, za oboje parnih čolnov, kot plavalno pluto itd. Razdobje jo tudi za predelavo v umetno provkovo. Po prvi žetvi se šele razvije dragocena «ženska pluta». Drevo lupijo v pre navedenih razdobjih in to lahko potrajajo tako dolgo, da doseže plutec starost sto petdeset let. Med petdesetim in stotim letom daje baje najboljšo skorjo. Kako ogromne množice provkove naberejo, naj služi le primer, da samo v alžirskih plutovih gozdovih našanjenega letno nad sto tisoč ton plutovine, kar predstavlja vrednost 10,5 milijonov zlatih frankov.

Drevo najprej obtočijo, čemur sledijo dve podolžni in dve poprečni zarezi v skorjo, ki se lušči od debela v velikih dolgih ploščah. Te se seveda zaokrožene oziroma upognjene kot so zrastle na debelu. Njihovo zunanjo stran pokriva lesena hrupava in raskava plast. O lupljenju skorje posušijo na son-

cu potem pa vržejo v vrelo vodo, kjer ostane približno eno uro. Iz kotla vzeta je mehkejša. Hrupavo vrhno leseno plast jo ostragajo, zlagajo jo, kot se to strokovno imenuje, potem pa jo naravnajo in obtočijo. V posebnih skladiščih jo posušita veter in sonce.

Na trg prihajajo pet do osem milimetrov debele posušene pluteaste kože v zavojih. Najbolj je cenjena mehka bela plutovina iz Francije, nič manj črna s Pirenejskega polotoka. Čim manj luknjice ima provkovina, tem boljše je njena kakovost. Mnogoterpe in velike luknjice, lise in praske označujejo trda lesena in pomanjkljiva mesta.

In kakšen je postopek od pluteaste kože do zamaška? Plutaste plošče razrežejo v pasove, ožje ali širje, kakršni pač naj bodo zamaški. Plutovinaste pasove morajo rezati tako, da luknjice v pluti ne tečejo po dolgem, temveč počez, ker bi zamašek sicer ne odgovarjal svojemu namenu, ne bi temo zapiral odprtin. Zelo debelo kožo režejo z roko, tanjšo s strojem. Pasove razrežejo potem v kocke, kar se vrši bodisi z nožem ali s strojem. Stroj uporabljajo posebno tedaj, ako naj bodo vsi zamaški enaki. Kocke, ki iz njih izdelajo za zamaške za šampanjske steklenice, pridejo pred nadaljnjim obdelovanjem pod pritisk petih atmosfer. Če to skušnjo dobro prestanejo, so sposobni varovati dragoceno pluto v močnih steklenicah. Plutovina ima srečno lastnost, da postane posebnostno prožna, ako jo parijo ali točejo. Mehka plutovina zamaški vsako odprtinu, lahko jo privijemo ali vrtnemo v vrat vsake steklenice, kjer se potem pritisk na stekleno steno ter steklenico neprodimo zapre. Plutarjevo orodje je svojevrstna mizica, kot las tanek in oster jeklen nož, ki ga mora pogosto natezati in mazati z oljem, dalje velik usnjen predpasnik, ki je varujoče privezan na desno nogo ter sedišče možna plutasta skorja za varstvo prsi.

Najteže je rezanje plošč iz pasov. Mnogo težje kot kasneje sprosti odstranjevanje vsa slaba mesta, kar mora plutar opraviti čim hitreje, ako hoče kaj prida zaslužiti.

Pri izdelovanju zamaškov sedaj plutar ob nizki mizici, ki ima majhno oporo za držanje noža. V levi roki drži kocko ter jo ob noževem rezilu suče v krog, dokler zamašek ne dobi želene debeline in oblike. Pri tem pritiska z desno roko navzgor in zamašek nastaja pod prsti kot bi lupljajobko. Da je tako delo utrudljivo, se razume, in noben delavec bi ga ne zmogel, če bi moral obrezovati kocke v naravnem stanju. Vsaj dolgo ne. Zato kocke prej zmehčajo v vodi. Ne smejo ga plute zmehčati na površju, ker bi sicer nož lahko zdrsnil ali plutar bi se urezal. V Španiji poškrapljajo plutove kocke več dni zaporedoma v kletem odobnih prostorih, da pronikne vlaga povsem počasi v notranjino kocke, ki se zmehčajo in potem lažje obdelavajo. Ko te kocke plute izkrožijo in zglijen, ga prirežejo se na obeh koncih in zamašek je gotov.

Tako delajo v Franciji in na Španem, pa tudi v Nemčiji, kjer so bila pred zadnjo vojno v Bremenu in Delmenhorstu velika plutova podjetja, ki so preživljala na tisoče rodbin. Morda so spet obnovljena no razredjanja zadnje vojne. Letno so izgotovili do tri sto milijonov zamaškov. Pri vsem trudu in naporu napravi spreten delavec dnevno tisoč do tisoč dve sto večjih ali do dva tisoč manjših zamaškov. Tedensko izreže 25 kg plute dvanaest do štirinajst kilogramov zamaškov.

Plutarjevo orodje je svojevrstna mizica, kot las tanek in oster jeklen nož, ki ga mora pogosto natezati in mazati z oljem, dalje velik usnjen predpasnik, ki je varujoče privezan na desno nogo ter sedišče možna plutasta skorja za varstvo prsi.

Delavka obreže plutaste zamaške s Howardovim strojem.

Plutarjevo orodje je svojevrstna mizica, kot las tanek in oster jeklen nož, ki ga mora pogosto natezati in mazati z oljem, dalje velik usnjen predpasnik, ki je varujoče privezan na desno nogo ter sedišče možna plutasta skorja za varstvo prsi.

Stalnost slovenskim šolnikom in samoupravo slovenski šoli!

Konec slogskega leta prinaša šolnikom vedno polno dela. To so zaključna redovanja, zaključne razstave in prireditve. Prišel je čas žetve. Če je šolnikom zrno padlo na plodna tla, je ta žetev bogata in kronana z mnogimi uspehi.

Za naše slovenske šole lahko mirno trdimo, da bo tako. To sodeč po prejšnjih letih in po tradiciji naše šole. Obeta nam jo tudi trud, vložen v številne in na splošno dobro uspele prireditve, ki segajo že v nadpovprečje in so merilo stalnega kulturnega vzpona naših sol in učnih zavodov.

Toda v ta prijetni jer, ki blazi srce in ga pomirja, ker mu zatrdjuje, da bo naš rod tu ob morju ostal zvest samemu sebi, se vpletajo tudi drugi glasovi. In ti glasovi glasno zvonijo v naših dušah. Kot uporen, bolesni spomin so, razne pozabi, kako je slovenska šola tepla, kako strašno so pravzaprav poznani slovenski šolniki.

V ljubečo skrb za uspeh svojih učencev, za uspeh zaključnih prireditev in razstav, se majna skrb za tisti obdobje, skrb za krup jutrisnjega dne. Saj je s šolskim letom nekako pri kraju njegova služba. Za nastavitve v prihodnjem šolskem letu mora vlagati novo prošnjo. Nikjer ni končno zagotovila, da bo ugodno rešena, da bo ostalo vse pri starem ali se celo izboljšalo. Pa da bi tudi to zagotovilo kaj bilo, ni-li je dovolj ponudilo do dejstva samo? Ali ne spravljajo že to dejstvo samo naše šolnike na drugostopni položaj v primeru iz italijanskimi šolniki? In kaj in v čem je med njimi razlika?

Morda v uspehih? Da je tu ni, še najbolj vedo naši očeti in naše matere. Prav v teh zaključnih šolskih dneh se čisto dogaja, da dajejo uspehe na tehtnici. Učiteljstva so vselej in vsi letom ene in iste: na italijanskim šolah in takih razstav, ni takih prireditev; tam ni ničesar takega. Znameniti torej, da se italijanski šolniki toliko ne trudijo in da slovenski šolniki po nekem notranjem gibu dajo od sebe kar največ in vse. To brez misli na plačilo in iz ljubezni do mladine, ki predstavlja v narodu nove sveže soko, je porok kulturnega vzpona našega naroda za napredek slovenskega.

Ze če bi gledali samo iz tega zornega kota, bi slovenski šolniki ne smeli biti nikoli ponizani pred italijanskimi šolniki. Pa to se ni vse. Proti temu ponizanju govori tudi zgodovina in tradicija slovenske šole. Našim učiteljem, da ni prišlo tu ob morju niso bile slovenske šole še po vojni miselnosti dar. Priborji si jih je pod avstrijsko vladavino. Nobene glavo doma tu ni, da bi imel v obdobju, ki sega nad pol stoletja, danes vse šole, ki jih pogosto imenujemo, da ni prišlo iz Italije. Le-ta je čez noč oropala njegovih sol in odslavlja kakor že koli slovensko učiteljstvo.

Danes so naše šole obnovile. Tudi nove smo dobili, toda zdaleka ne vse, ki jih potrebujemo, in ki bi jih bili že imeli. Tudi učiteljstvo je spet tu, kar je popolnoma naravno, saj se je vrnilo le domov. Naravno pa ni, da nima istih pravic, kot jih ima italijanski učiteljstvo. Našim učiteljem, da ni prišlo tu ob morju niso bile slovenske šole še po vojni miselnosti dar. Priborji si jih je pod avstrijsko vladavino. Nobene glavo doma tu ni, da bi imel v obdobju, ki sega nad pol stoletja, danes vse šole, ki jih pogosto imenujemo, da ni prišlo iz Italije. Le-ta je čez noč oropala njegovih sol in odslavlja kakor že koli slovensko učiteljstvo.

Kakšen pa je pravzaprav ta atom, iz katerega prihaja vsa ta ogromna sila, ki rudi mesta in ki grozi goštevstvu? Veliki fiziki se ukvarjajo z njegovim sestavom, mi pa se bomo skušali seznaniti z njegovo veličnostjo. Kajdan govorimo o izredno majhnih stvareh ali delih stvari, uporabljamo kot merila mikrometre. Pri atomu kakor tudi pri molekuli, ki so jo imeli do pred nekaj desetletji za najmanjši sestavni del, katerega koli elementa, in ki je v stvari sestavljena iz desetih do sto atomov, govorimo o desetstotih, stotostih ali celo milijonstih delcih milimetra. Toda razen redkih ali bolj rečeno izredno redkih posameznikov si prav gotovo nihče ne more predstavljati te neverjetno majhne mere milijonskega dela enega milimetra in nam je prav vsega gotovo enako velik en desetstot delci milimetra enemu milijonskemu delcu, četudi je slednji nič manj kot stokrat manjši od prejšnjega.

Poizkusimo si zato ustvariti sliko v vidnem svetu tako, da povečamo atom in molekulo za milijonkrat. Če povečamo molekulo za milijonkrat, bo velika približno en kvadrantni milimeter, bo torej enaka glavičici bučke (sponke). Atom pa bo od deset do stokrat manjši, torej kot drobno zrnce zmlete bele moke. Pa primerjajmo tem nemernim povečani predmeti, ki jih bomo povečali za milijonkrat. Če bi povečali navadno bolho, ki jo imamo za tako majhno, kakor smo povečali molekulo, bi se ta bolha komaj lahko okopala v Mijskem zalivu. Naša debela pa bi po svoji dolžini segala kar s tržaškega do koprskega pomola. Reče krvno telesce, ki jih je okoli pet milijonov in eni kapljici človeške krvi, bi imelo 7 m dolg premer. Človeški las bi bil kar sto metrov debel; če bi hoteli zagrebsti mis, bi morali skopati jamo, ki bi segala od Trsta do Ljubljane. Srednje visok mož bi v tem razmerju bil visok okoli 1700 km.

Dokaj velike številke, kaj ne? Kakor si je težko zamisliti 1700 km visokega človeka, kako drži v rokah našo navadno bučko, ki jo opazuje glavo ter pri tem misli na še deset ali stokrat manjše atome, tako je tudi težko predstavljati si normalnega 1,70 m visokega človeka, kako opazuje molekulo, ki je milijonkrat manjša od bučkine glave ter je manjšega atoma.

V teh nekaj primerih smo vendarle vsaj delno ponazorili neverjetno majhen obseg takega stranskega delca prirode, ki se mu pravi atom.

upoštevane službenih let, vprašanja in primeru obolevosti in mnogo drugega. Vsa pa zahtevajo nujne rešitve in takšnih ukrepov, ki bodo odločno spreminili sedanje stanje slovenskih sol na tržaškem in slovenskih šolnikov.

Na te ukrepe pravzaprav že dolgo čakamo in že dolgo dokazujemo njihovo absolutno pravilnost in upravičenost. Zavedamo se tudi tega, da je imelo in ima slovensko šolstvo v italijanskem iredentizmu vseh ostankov najbolj strupenega sovražnika. In tudi to vemo, da ne miruje, da neprestano išče načinov in sredstev, kako okrniti slovensko šolstvo, kaj storiti, da ne pride do svojih pravic. Zato smo tudi potrpežljivi v dokazovanju, čeprav se včasih nabere toliko grenkote, da jo je skoraj nemogoče prenašati. Zavezniška vojska upornost, da ni dovolj velik naš obol za napredek in mir? «Nismo li vredni, da se vse to upošteva? In razen tega je tu pravica, naša pravna in zgodovinska pravica.

Dejstva in dokazi se gromadijo in se in je tudi zora visoko. Med njimi je tudi vitalnost slovenske šole, njeni današnji vzročni uspehi in njena kulturna raven.

a - a

Kako velik je atom?

Lahko bi rekli, da živimo v dobi atomske energije. Sicer se atomska energija uporablja sedaj, je v vojne namene, samo za ubijanje človeka, toda marsikje se ukvarjajo že z mislijo in končno tudi s poizkusi, da bi atomsko energijo uporabljali za blaginjo človeka. Govori se o ladajah na atomski pogon, govori se o atomski kurjavi velikih stanovanjskih blokov, v Sovjetski zvezi baje rušijo že gore z atomsko energijo ter s tem preusmerjajo tokove rek v pušavske predele. Povsod in vsak dan silimo samo o atomu in atomski energiji.

Kakšen pa je pravzaprav ta atom, iz katerega prihaja vsa ta ogromna sila, ki rudi mesta in ki grozi goštevstvu? Veliki fiziki se ukvarjajo z njegovim sestavom, mi pa se bomo skušali seznaniti z njegovo veličnostjo. Kajdan govorimo o izredno majhnih stvareh ali delih stvari, uporabljamo kot merila mikrometre. Pri atomu kakor tudi pri molekuli, ki so jo imeli do pred nekaj desetletji za najmanjši sestavni del, katerega koli elementa, in ki je v stvari sestavljena iz desetih do sto atomov, govorimo o desetstotih, stotostih ali celo milijonstih delcih milimetra. Toda razen redkih ali bolj rečeno izredno redkih posameznikov si prav gotovo nihče ne more predstavljati te neverjetno majhne mere milijonskega dela enega milimetra in nam je prav vsega gotovo enako velik en desetstot delci milimetra enemu milijonskemu delcu, četudi je slednji nič manj kot stokrat manjši od prejšnjega.

Poizkusimo si zato ustvariti sliko v vidnem svetu tako, da povečamo atom in molekulo za milijonkrat. Če povečamo molekulo za milijonkrat, bo velika približno en kvadrantni milimeter, bo torej enaka glavičici bučke (sponke). Atom pa bo od deset do stokrat manjši, torej kot drobno zrnce zmlete bele moke. Pa primerjajmo tem nemernim povečani predmeti, ki jih bomo povečali za milijonkrat. Če bi povečali navadno bolho, ki jo imamo za tako majhno, kakor smo povečali molekulo, bi se ta bolha komaj lahko okopala v Mijskem zalivu. Naša debela pa bi po svoji dolžini segala kar s tržaškega do koprskega pomola. Reče krvno telesce, ki jih je okoli pet milijonov in eni kapljici človeške krvi, bi imelo 7 m dolg premer. Človeški las bi bil kar sto metrov debel; če bi hoteli zagrebsti mis, bi morali skopati jamo, ki bi segala od Trsta do Ljubljane. Srednje visok mož bi v tem razmerju bil visok okoli 1700 km.

Dokaj velike številke, kaj ne? Kakor si je težko zamisliti 1700 km visokega človeka, kako drži v rokah našo navadno bučko, ki jo opazuje glavo ter pri tem misli na še deset ali stokrat manjše atome, tako je tudi težko predstavljati si normalnega 1,70 m visokega človeka, kako opazuje molekulo, ki je milijonkrat manjša od bučkine glave ter je manjšega atoma.

V teh nekaj primerih smo vendarle vsaj delno ponazorili neverjetno majhen obseg takega stranskega delca prirode, ki se mu pravi atom.

MEFISTOV IZUM - uspela prireditev osnovne slovenske šole v Ul. Donadoni

bi pravkar strujala skozi nas sveža, čista voda in odnesla vse, kar je slabega. Morda je prav ta spoj pravilnosti z resničnostjo pri Ribičevih tako močan, da s tako sugestivno silo deluje na človeka. Nazadnje pa iz zveni v vedri življenjski optimizmu, kar je druga velika odlika njegovih del.

Tržačani poznajo Ribiča predvsem po «Kraljevstvu pač pisal. Pisal ga je, ko je bil med nami in tu je bilo to delo tudi prvič uprizorjeno. Med vrsto njegovih del, ki so nam najbližje, al pa čisto nepoznana, kot r. pr. «Kraljica Anica» (nadaljevanje «Kraljstva palčkov» in «Kratki», «Vrabi», «v pustni noči» itd., spada «Mefistov izum». Ribičev je tu segel po legendarni Mefistovi osebnosti, ki predstavlja žil, genialnega demona in burkeža, da nam upodobijo uničujočo silo alkohola. Teža dogajanja je prenesena v

pekel, pred prestol samega Luciferja. Tu je zdaj tisti čarobni svet, skozi katerega pronica jedka pisateljeva satira, pripravljena, da vsak trenutek osmeši človeka zaradi njegove podlosti, lizunstva in farizejstva. Kot osnovo za svojo fabulo, katere cilj je pravzaprav v odporu proti alkoholu, pa si je izbral dejstvo, da v pekel prihaja vse premalo duš. Vsega so prišle v zadnjem času le tri. In se te tri le po zaslugi Mefista, ne morda po zaslugi Luciferjevih dveh ministrov: Zlojeda in Satana. Ta dva nimata po Mefistovem mnenju trohice pameti. Samo prilizuje se. Mefisto ugiba ali so se ljudje nazvali prilizovanja od Luciferjevih dveh ministrov ali Luciferjeva ministra od ljudi. Če bi Lucifer vsem vrzalom izruval ročice, jih obklesal v človeško obliko, jih navadil in jih poslal v svet, naj vsaki pridobi le tri duše, bi bil pekel kmalu poln. Glede manir, pravil, da ne bo težko, ker se ljudje podobno med seboj obnašajo. Toda, tudi Mefisto ve, da je pekel prazen le zato, ker je v svetu premalo greha. Zato je izumil nekaj novega. Alkohol se imenuje, ker če bi ga imenoval Mefistov izum, bi ga ljudje odklanjali. Le tako ga bodo sprejeli, se ob prvem požirku vračevali, ob drugem postali dobre volje, ob tretjem pa bodo skočili v laze, ob četrtem se ubili v grehu. Odpravi se na pol, da jim predajo svoj izum in nato cigana Pera, ki mu je v ostanju služiti za mošnjo cekinov.

Nameste te pa mu Mefisto ponudi svoj izum in ga nauči kuhati alkohol. Tu je v fabulo vpleten pisatelj staro ljudsko vzletno izročilo in klicanje vruga. Položil ga je na usta ciganki Bari, ki od štirih požirkov alkohola prava umre. V pekel ta stara čarovnica potem čaka Pera, da se zaradi svoje smrti nad njim maštuje. Zlja se ji končno izpolni. Lucifer in Mefisto le tako plačujeta svoje pomočnike. Hvaležnosti pekel pač ne pozna. Nameste te je je brezobzirna radost, ker se je Mefistov izum tako obnesel. Mefisto triumfira nad bednima ministrskima Bari, ki morata na Luciferjev ukaz sedeti pod njegovimi nogami, da lahko nemoteno zre v Luciferjevo obličje. Nazadnje se stepeta med seboj. V Mefistu slavi razum zmago nad praznoto duha in licemerstvom. Tak je potek fabule, ki jo je Ribičev napisal po Tolstov

jevem motivu, spretno upodabljač vso nekdanjo vraževnost, zasidrano v preprostem ljudskem izročilu. Temu odgovarja tudi ton in ritmična pesmi, ki se prepletajo v igri in so povzete vse po narodni motiviki iz Strekljeve zbirke. Spremljal jih je učiteljski orkester in pionirski tamburški zbor. Priredila pa sta jih Ivan Grbec in Ubaldo Vrabeč.

O uprizoritvi sami bi pripomnili predvsem to, da bi jo bil tudi Ribičev sam vesel, če bi jo videl na tržaškem odru. Režiser Ivan Gerdol in scenograf Jože Cesar sta svoje zamisli zilia v harmonično celoto, ki je pripomožila k lepoti igranja, ki jo delo zahteva, da jo prepreplavijo z življenjsko vedrino. Pa tudi otroci so storili svoje in nam izpričali, da nam raste v Trstu nov rod, ki bo znal ceniti lepoto slovenskega jezika in slovenske pesmi. Iz-

govarjava je bila uglasena in čista. Na odru so se kretali, kot bi bili domi. Poznalo so se pač dolge štiridesetne vaje, kjer je režiser z njimi pilil in pilil. Luciferja, vladarja pekla, je podal Zoran Vrbanc, učenec 5. razreda, z vsem primernim dostojanstvom, rezkostjo in strogotjo. Vinko Orbič in Adrian Uršič sta v Satana in Zlojeda ustvarila dva klavirna ministrska lika in prav zadovoljivo rešila svoj karakteristični glas. Serž Cesar je bil kot Mefisto eleganten gospod, odličnih manir, v besedi in kretnji poln premetenosti; kot jo zahteva za njegova vloga cigan Pero - Dario Benčič je bil dober zlati tam, kjer je nastopal kot opjanjen možiček. Vsekokoli prepričujoča je bila stara ciganka in vrazarica Bari, ki jo je podala Julka Cok. Knjigovodjo Pekenščeka je s potrebno odrezavostjo in živahnostjo igral Oton Pirc. Najlepsi pa so bili rajalni nastopi vragov v prvem in tretjem dejanju in ciganov v drugem dejanju, katere je stopnjeval do umetniške lepote sopleles Sonje Husu.

Trudi, ki ga je režiser skupno z vsemi sodelujočimi vložil v to igro, pa se daleč ni plačal s še tako uspešnim nastopom v škedenjski dvorani. Osnovna šola v Ul. Donadoni naj stori vse, da pride do uprizoritve v Avditoriju. Po mojem osebnem mnenju je to do sedaj najboljši šolski odskri nastop, vreden, da se ga meri z umetniškimi merilom. Sodelovali so pri njem otroci od tretjega razreda naprej. In tu bi imela sledečo pripombo: Zeleti je, da bi se podobne igre uprizarjale med šolskim letom, ob zaključku šolskega leta pa naj bi šole pripravile akademije, ki naj bodo odraz dela in uspehov vseh učencev.

MARA SAMSA

Do skrajnosti nesebični idealist je sel na veliko delo kot praktičen realist z eksaktno metodo. Opravljajoč škofski poklic je prepotoval škofskimi kraji vso škofijo, v skromni kočiji, na konju in zlasti mnogo pes. V njegovi zapuščenosti so naši zapiski o obiskih po podrejenih župnijah. Poleg cerkvenih podatkov je zapisoval natančno vse podatke o duhovnikih, o njihovi sposobnosti za narodno delo, o načinu zaposovanja hrvaških imen v maticnih knjigah, o opravljanju škofskega pouka med hrvaškimi otroki brez sol. Zapisoval je glasolske knjige in misale. Zlasti pa je zapisoval nadarjene otroke, katere je po možnosti spravil v hrvaške šole v Pasku ali Kastav. Točno je popisoval materialne razmere ljudstva in tudi odnose javnih uradnikov do ljudstva in njihove lastnosti. Zbral je z v prvih dveh letih veliko kartoteko o vseh razmerah in potrebah ljudstva svoje škofije.

Ti podatki so bili obupni. V planu župniku Antonu Mogorovcu v Kopru je napisal leta 1860 med drugim: «Skrajna je ura iz nehalstva se probuditi, ako želimo biti ljudi a ne schiavi». «Jeli kadaj tako bilo, gdje sunce grije? Ja zaista za takev prokletove kraje ne znam izvan Istre.»

Iz tega izvaja dolžnost duhovnikov, da skrbijo za narod in da ga učijo in hrabrojo, da zahteva pravico svojega jezika

VREME

Vremenska napoved za danes:
V glavnem lepo vreme z redko
oblačnostjo v popoldanskem
urah. — Temperatura brez spre-
membe. — Večerja najvišja temperatura v Trstu
je dosegla 29,7; najnižja 19,2 stopinj.

Odnosi med SZ in Švedsko niso najboljši

Demonstracije pred sovjetskim poslanstvom v Stokholmu - Švedski tisk odkrito namiguje, da je bržkone letalo «Dakota» doletela podobna usoda kakor «Katalino».

STOKHOLM, 17. — Medtem ko si potapljači na Baltičnem morju prizadevajo, da bi zbrali razbitine v peškov ponesrečene letala «Dakota», so se v Stokholmu zbrali danes člani švedske vlade in poveljniki švedskih oboroženih sil k daljšemu posvetovanju. Pred konferenco je predsednik sveta Erlender izjavil, da je potrebno, če se nadalje razpravljajo incidenti, ki se je pripetila letalu «Katalina» in vzdrževati stalno stiko s poveljniki oboroženih sil. Če pa se predčasno konča, predstojnik ministrstva za zunanje zadeve, Gustav Adolfs, ki se trenutno nahaja na uradni obisku v severni Švedski, domnevajo, da se kralj ne bo vrnil v Stokholm, razen v primeru, da bi se švedsko-ruska kriza zacetrila.

Iz poročila zunanjega ministrstva je razvidno, da je bil danes dopolnjen ruski poslanik Rodionov na lastno željo sprejet pri Erlenderju. Vendar Rodionov ni obiskal ministrskega predsednika v zvezi z letalskim incidentom, marveč je naprosil Erlenderja, naj bi mu omogočil stik s posadko sovjetske ribolovne ladve, ki se je pred časom zatekla v Gotland. Erlender je poslaniku odzval, da bo to vprašanje obravnavano na običajni način. Po vseh izjavah oboroženih sil je bila ribolovna ladja litvanska in je njena posadka zaprosila za politično varstvo švedske oblasti. Doda se pa, da je pet mornarjev posadke med tem odstopalo iz Švedske v neko zapadno državo.

Sovjetsko poslanstvo je sicer ponovno protestiralo pri zunanjem ministru zaradi sovražnih manifestacij pred sedežem poslanstva. Policija je aretirala tri osebe ker so metale kamenje proti stavbi poslanstva.

Do sovjetskega napada na švedsko letalo je prišlo v trenutku, ko odnosi med SZ in Švedsko niso najboljši. Med vzroke, ki so poslabšali te odnose, lahko šteliš celo vrsto ministrskega predsednika Erlenderja v ZDA, kjer se je srečal s Trumanom in Achesonom in kar smatra SZ v nasprotju z nevtralnimi politiki Švedske. Tako vsaj je trdil nedavni moskovski «Pravda» ter zatrdila, da je švedska s tem pokazala naklonjenost do anglosaksonске skupnosti; potem odkritje volnenskega primera na Švedskem, pri čemer je bilo več švedskih komunistov aretiranih. Ravno zaradi volnenske odjedne postaje dan na dan pritožujejo nad rovarjenjem mednarodnega komunizma. Po čudnem naključju se je pričela razprava proti jedrni oborožitvi ravno včeraj. Volnenski volnoven Furian je priznal, da je volnoven v prid SZ skozi deset let in predsednik švedske ministrskega sveta je prav včeraj protestiral pri sovjetskem poslanstvu zaradi volnenske odjedne postaje nekaterih članov ruske diplomatske misije v Stokholmu.

K temu je treba pristeti končno je švedsko notno, ki je bil 8. junija poslana sovjetska vlada zaradi razbitja obalnega pasu v Baltičnem morju. Ta pas je bil ob sovjetskih obalah razgubljen na 12 morskih milij, proti čemu je švedski protestiral pri sovjetskem poslanstvu zaradi volnenske odjedne postaje nekaterih članov ruske diplomatske misije v Stokholmu.

K temu je treba pristeti končno je švedsko notno, ki je bil 8. junija poslana sovjetska vlada zaradi razbitja obalnega pasu v Baltičnem morju. Ta pas je bil ob sovjetskih obalah razgubljen na 12 morskih milij, proti čemu je švedski protestiral pri sovjetskem poslanstvu zaradi volnenske odjedne postaje nekaterih članov ruske diplomatske misije v Stokholmu.

Medtem preiskuje posebna komisija rdece in rumene deže ter prave te gumijaste črne, ki so ga včeraj našli na kraju, kjer je treslo in morje letalo «Dakota». Z ostanki letala pod vodo se ukvarjajo potapljači. Ko jih bodo prinesli na površje, bodo tudi te razbitine preiskane, da se dožene vzrok nesreče.

Prebivalstvo Stokholma je dalo doslej zgražanju nad incidentom s tem, da je demonstriralo pred sovjetskim poslanstvom, zvižgalo funkcionarjem poslanstva in žaljalo več izvodov komunističnih listov. Švedski list namiguje, da je

solsko letalo «Dakota» verjetno doletela podobna usoda kakor neoboroženo hidroplano «Katalina», ki sta se ravno med iskanjem «Dakote» napadla in sestrelila ruska Miga 15.

Egipt omejuje uvoz

KAIRO, 17. — Egiptovska vlada bo zahtevala odsej posebno pooblastilo kontrolnega urada pri uvozu avtomobilov, radijskih aparatov, bombažnih izdelkov, mila, usnjenih izdelkov, nogavic in steklenih. Bančni krediti na uvoz so bili obetno zmanjšani, zaradi česar bodo morali biti vsi uvoženi predmeti plačani v naprej.

Ti ukrepi naj bi zavarovali egiptovske rezerve tuje valute, pri čem bo najbolj prizadeta Anglija, takoj za njo pa Italija.

Arabske države in Izrael

KAIRO, 17. — Glasnik zunanjega ministrstva je javil, da je Egipt pozval ostale arabske države, naj skupno nastopijo in preprečijo, da bi vlada Izraela prenesla sedež v Jeruzalem. Če v prvih dneh tega meseca je bilo rečeno, naj egiptovski zunanji minister sestavi memorandum o internacionalizaciji Jeruzalema. Ta memorandum imajo namen predložiti naprej vladam arabskih držav, potem pa po redni diplomatski poti se ostalim državam.

Dr. Ivan Ribar med funkcionarji, ki so bili odlikovani z redom Narodnega heroja.

TRPKA POT ROMUNSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA

Sovražnica delavskega razreda

DUNAJ, 17. — Bukareštanski radio je danes javil, da je romunska sindikalna zveza ožigolala Anu Pauker kot sovražnico delavskega razreda.

Ta obtožba, zatirajo radio-odnosa postaja, je vnesena v resolucijo, ki jo je odobril centralni komite romunske sindikalne zveze in v kateri se poziva ministrski predsednik in vodja stranke Georgeu Georgiu-Dei na vsi svoji silami nastopiti proti oportunistu in sovražniku elementu delavskega razreda. Pri tem so imenovani bivši notranji minister Georgescu, bivši finančni minister Luca in Ana Pauker.

Ob zaključku resolucije je rečeno, da je »čujnost komunistične stranke romunskih delavcev odkrila, da so ti trije sovražniki delavskega razreda in sovražniki izgradnje socializma».

Luca in Georgescu sta bila 27. maja izključena iz Politbiroja, odvzete so jima bile ministrske funkcije in vse ostale

funkcije, ki sta jih imela v stranki. Georgescu je bil »odgradiran na delo nižje vrste«, Luca pa »epoklican pred strankino kontrolno komisijo».

Skupno s Paukerjevo sta bila oba obtožena »deviacionizma« in »aristokratskega življenja«. Potem ko je sprijaznjen nekateri svoje čimoteje, je bila Ana Pauker vržena iz Politbiroja in iz tajništva stranke. Obdržala pa je še nadalje znanje ministrstvo. Toda današnja obtožba bukeštanskega radio kaže, da bodo proti njej podvzeti v kratkem še nadaljnji ukrepi.

Nameni Malika

trenutnega predsednika VS

NEW YORK, 17. — Inicijativa sovjetskega delegata in trenutnega predsednika Varnostnega sveta Malika, naj bi svet na jutrišnji seji proučil vprašanje bakteriološke vojne in vključiti v to novo članov OZN, je bila sprejeta z dokajšnjim zanimanjem v krogih Združenih narodov. Američani vidijo v tej odločitvi propagandni izanever, ki naj bi dovoli sovjetskemu delegatu povzročiti obtožbo proti ZDA. Vse, kakor pa ameriški predstavnik Ernest Gross ni prikrival zavestnosti, čez da bo ob tej priliki lahko »razkrinkal« sovjetske laži.

Malikovo vabilo državam, naj bi pristale na ženevski protokol o preprečitvi uporabe bakteriološkega orožja in ga ratificirale, hče verjetno privede ZDA, ki so ta pakt sprejele, a ga niso ratificirale. Malik je pred razorožitveno komisijo že nekajkrat obtožil ZDA, da se poslužujejo bakteriološke vojne, toda obtožbe niso bile sprejete zaradi posredovanja predsednika. V tem primeru pa je sam predsednik in bo verjetno skušal podaljšati razpravo v zvezi s tem in z vsi korejskega zadeva. Med zadnjim generalno skupščino OZN v Parizu je SZ namreč zahtevala, naj bi se pogajanja za preprečitev vojne vodila pred Varnostnim svetom in ne v Pan Mun Jumu.

Glede vključitve novih članov v OZN pa bo skušal Malika ugovoriti, ali se bodo ZDA še nadalje upirale vključitvi vseh profilov, potem ko je med tedni tudi Japonska računala na verjetno tudi s tem, da bi razgovorji glasovnih in podobni sovjetski resoluciji v Parizu so namreč ZDA volile proti, medtem ko so se Francija in Anglija glasovnih vzdržale in je minister Eden izjavil, da bi moral poskušati rešiti to vprašanje pred ostalimi.

Na Japonskem bo uhtnil «Glas Amerike»

TOKIO, 17. — List «Asahi» piše, da ima japonska vlada namen prepovedati prenos oddaj «Glas Amerike». Po mnenju krogov v zunanjem ministru, da postale te oddaje po podpisu mirovne pogodbe ilegalne. Japonska je na podlagi ugovorov iz leta 1947, ki so potrebne ameriškim četam na Japonskem. Prenosi oddaj «Glas Amerike» pa so odvisni od ameriškega zunanjega ministrstva in peti let japonskega zakona o radijskih postajah določa, da se tujcem ne sme dovoliti izkoriščanje radijskih oddaj.

Dr. N. GIGLIA

ZDRAVNIK KIRURG
ZOBOZDRAVNIK

Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kaveku in plastiki. — Zdravi z najmodernejšimi sistemi.

Sprejema od 15. do 20. ure.
TRST - UJ, Torrebianca št. 43
(vogal UJ. Carducci)

KINO

V TRSTU

Rossetti, 16.30: «Ultimatum».
Excelsior, 16.00: «Duga in obzoru».
Nacionalna, 16.45: «Obup».
Trst, 15.15: «Gospodar panika».
Flodrammatico, 16.30: «Rim od 11. ura».
Arcobaleno, 16.00: «Ziglini in igralnica».
Mark Slevast, 16.30: «Trije vojaki».
Astra Rojan, 16.30: «Prilje».
Alhambra, 16.00: «Prilje».
Armonia, 15.30: «Imejte se radi».
Ariston, 16.00: «Cesarjevo valico».
Aurora, 16.00: «Kraljica morja».
Garibaldi, 15.00: «Roparji iz Kanassas».
Ideale, 16.30: «Tarzan in sužnje».
Impero, 16.30: «Moj dan».
Italia, 16.00: «Zadnje srečanje».
Kino ob morju, 16.30: «Dvojica življenja».
R. Colman, 16.00: «Kraljica morja».
Moderno, 17.00: «Ti nisi star».
Savona, 16.00: «Vroč kri», Ant Miller, Evelyn Keyes.
Viale, 16.00: «Sence nad Velikim kanalom».
Vittorio Veneto, 15.30: «O, ti pr-sneti denar!».
Azzurro, 16.00: «Sia po zlatu».
Glenn Ford, Ida Lupino.
Belvedere, 16.00: «Kodex».
Marconi, 16.30: «Predrite okoli».
Roberto Taylor.
Massimo, 16.00: «Dolžnost koka».
Lillian Harvey.
Novo cine, 16.00: «Ognjegalet iz Vigla».
Odeon, 16.00: «Jaz sem Capitan».
R. Rascel, S. Pampaloni.
Radio, 16.00: «Nevhita na Indijskem oceanu».
Venezia, 16.00: «Krinka Borgijeva».
Poletni kino Rojan, 20.45: «Mestni ključ».

RADIO

JUGOSLOVANSKE
CONE TRSTA

234,6 m ali 1178 kc

SREDA, 18. junija 1952.

5.30 Poročila, 5.45 Jutranja glasba, 6.45 Jutranja glasba, 7.00 Poročila, 13.30 Poročila, 13.45 Jutranja glasba, 13.50 Laka glasba, 14.00 Laka glasba, 14.15 Laka glasba, 14.30 Laka glasba, 14.45 Laka glasba, 14.55 Laka glasba, 15.00 Laka glasba, 15.15 Laka glasba, 15.30 Laka glasba, 15.45 Laka glasba, 15.55 Laka glasba, 16.00 Laka glasba, 16.15 Laka glasba, 16.30 Laka glasba, 16.45 Laka glasba, 16.55 Laka glasba, 17.00 Laka glasba, 17.15 Laka glasba, 17.30 Laka glasba, 17.45 Laka glasba, 17.55 Laka glasba, 18.00 Laka glasba, 18.15 Laka glasba, 18.30 Laka glasba, 18.45 Laka glasba, 18.55 Laka glasba, 19.00 Laka glasba, 19.15 Laka glasba, 19.30 Laka glasba, 19.45 Laka glasba, 19.55 Laka glasba, 20.00 Laka glasba, 20.15 Laka glasba, 20.30 Laka glasba, 20.45 Laka glasba, 20.55 Laka glasba, 21.00 Laka glasba, 21.15 Laka glasba, 21.30 Laka glasba, 21.45 Laka glasba, 21.55 Laka glasba, 22.00 Laka glasba, 22.15 Laka glasba, 22.30 Laka glasba, 22.45 Laka glasba, 22.55 Laka glasba, 23.00 Laka glasba, 23.15 Laka glasba, 23.30 Laka glasba, 23.45 Laka glasba, 23.55 Laka glasba, 24.00 Laka glasba.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sec
7.15 Poročila, 7.30 Jutranja glasba, 11.30 Laka glasba, 12.10 Jutranja glasba, 12.30 Laka glasba, 12.45 Laka glasba, 13.00 Laka glasba, 13.15 Laka glasba, 13.30 Laka glasba, 13.45 Laka glasba, 13.55 Laka glasba, 14.00 Laka glasba, 14.15 Laka glasba, 14.30 Laka glasba, 14.45 Laka glasba, 14.55 Laka glasba, 15.00 Laka glasba, 15.15 Laka glasba, 15.30 Laka glasba, 15.45 Laka glasba, 15.55 Laka glasba, 16.00 Laka glasba, 16.15 Laka glasba, 16.30 Laka glasba, 16.45 Laka glasba, 16.55 Laka glasba, 17.00 Laka glasba, 17.15 Laka glasba, 17.30 Laka glasba, 17.45 Laka glasba, 17.55 Laka glasba, 18.00 Laka glasba, 18.15 Laka glasba, 18.30 Laka glasba, 18.45 Laka glasba, 18.55 Laka glasba, 19.00 Laka glasba, 19.15 Laka glasba, 19.30 Laka glasba, 19.45 Laka glasba, 19.55 Laka glasba, 20.00 Laka glasba, 20.15 Laka glasba, 20.30 Laka glasba, 20.45 Laka glasba, 20.55 Laka glasba, 21.00 Laka glasba, 21.15 Laka glasba, 21.30 Laka glasba, 21.45 Laka glasba, 21.55 Laka glasba, 22.00 Laka glasba, 22.15 Laka glasba, 22.30 Laka glasba, 22.45 Laka glasba, 22.55 Laka glasba, 23.00 Laka glasba, 23.15 Laka glasba, 23.30 Laka glasba, 23.45 Laka glasba, 23.55 Laka glasba, 24.00 Laka glasba.

TRST I.

7.45 Jutranja glasba, 11.00 Koncert, 11.30 Dramatiziran roman, 12.10 Koncert, 12.30 Slovenske narodne pesmi, 14.00 Opoidanski koncert, 14.15 Laka glasba, 14.30 Laka glasba, 14.45 Laka glasba, 14.55 Laka glasba, 15.00 Laka glasba, 15.15 Laka glasba, 15.30 Laka glasba, 15.45 Laka glasba, 15.55 Laka glasba, 16.00 Laka glasba, 16.15 Laka glasba, 16.30 Laka glasba, 16.45 Laka glasba, 16.55 Laka glasba, 17.00 Laka glasba, 17.15 Laka glasba, 17.30 Laka glasba, 17.45 Laka glasba, 17.55 Laka glasba, 18.00 Laka glasba, 18.15 Laka glasba, 18.30 Laka glasba, 18.45 Laka glasba, 18.55 Laka glasba, 19.00 Laka glasba, 19.15 Laka glasba, 19.30 Laka glasba, 19.45 Laka glasba, 19.55 Laka glasba, 20.00 Laka glasba, 20.15 Laka glasba, 20.30 Laka glasba, 20.45 Laka glasba, 20.55 Laka glasba, 21.00 Laka glasba, 21.15 Laka glasba, 21.30 Laka glasba, 21.45 Laka glasba, 21.55 Laka glasba, 22.00 Laka glasba, 22.15 Laka glasba, 22.30 Laka glasba, 22.45 Laka glasba, 22.55 Laka glasba, 23.00 Laka glasba, 23.15 Laka glasba, 23.30 Laka glasba, 23.45 Laka glasba, 23.55 Laka glasba, 24.00 Laka glasba.

SLOVENIJA

327,1 m ali 202,1 m ali 212,4 m
12.00 G. Perne, Ramundo - C. A. Pizzini, V. Piemontu, 12.30 Poročila, 13.20 Slovenske narodne pesmi, 14.00 Opoidanski koncert, 14.15 Laka glasba, 14.30 Laka glasba, 14.45 Laka glasba, 14.55 Laka glasba, 15.00 Laka glasba, 15.15 Laka glasba, 15.30 Laka glasba, 15.45 Laka glasba, 15.55 Laka glasba, 16.00 Laka glasba, 16.15 Laka glasba, 16.30 Laka glasba, 16.45 Laka glasba, 16.55 Laka glasba, 17.00 Laka glasba, 17.15 Laka glasba, 17.30 Laka glasba, 17.45 Laka glasba, 17.55 Laka glasba, 18.00 Laka glasba, 18.15 Laka glasba, 18.30 Laka glasba, 18.45 Laka glasba, 18.55 Laka glasba, 19.00 Laka glasba, 19.15 Laka glasba, 19.30 Laka glasba, 19.45 Laka glasba, 19.55 Laka glasba, 20.00 Laka glasba, 20.15 Laka glasba, 20.30 Laka glasba, 20.45 Laka glasba, 20.55 Laka glasba, 21.00 Laka glasba, 21.15 Laka glasba, 21.30 Laka glasba, 21.45 Laka glasba, 21.55 Laka glasba, 22.00 Laka glasba, 22.15 Laka glasba, 22.30 Laka glasba, 22.45 Laka glasba, 22.55 Laka glasba, 23.00 Laka glasba, 23.15 Laka glasba, 23.30 Laka glasba, 23.45 Laka glasba, 23.55 Laka glasba, 24.00 Laka glasba.

SPORTNI DNEVNIK

Bob Mathias se pripravlja na olimpijske igre

21-letni študent Robert Mathias upa, da bo na letošnjih olimpijskih igrah ponovno zmagal v deseterboju. Vso pomlad se je marljivo pripravljaval na olimpijsko preizkušnjo. Leta 1948, ko mu je bilo komaj 17 let, je zmagal v deseterboju na XIV. olimpijskih igrah v Londonu in postal najmlajši prvak deseterboja v zgodovini olimpijskih iger. Istega leta je bil kot najmlajši ameriški atlet sodeloval na olimpijskih igrah v Sullivana. Od takrat si je že pripravljal na nastop na olimpijskih igrah v Londonu in postal najmlajši prvak deseterboja v zgodovini olimpijskih iger. Istega leta je bil kot najmlajši ameriški atlet sodeloval na olimpijskih igrah v Sullivana. Od takrat si je že pripravljal na nastop na olimpijskih igrah v Londonu in postal najmlajši prvak deseterboja v zgodovini olimpijskih iger.

Deseterboj je velika preizkušnja zmogljivosti. Tekmovalci se morajo uveljaviti v desetih lahkoatletskih disciplinah: v teku na 100 metrov, v skoku v daljavo, v metu krogla, v teku na 400 metrov, v skoku v višino, v teku na 110 metrov z zaprekami, v metu diska, v skoku s palico, v metu kopja in v teku na 1500 m. Točke računajo za vsako disciplino posebej in jih nato seštevajo. Mathias upa, da bo prvi v zgodovini olimpijskih iger, ki se mu bo posrečilo drugič zmagati na olimpijadi v deseterboju. Najprej si mora seveda zagotoviti mesto v ameriški olimpijski lahkoatletski reprezentanci. Na izbirnih tekmah za olimpijado se bosta prvi skupno pomerila on in njegov najbližji tekmelec, sedajni ameriški državni prvak v deseterboju, protestantski pastor Robert Richards, o katerem smo že tu že pisali. Mathias teni namreč ni tekmoval v državni nem prvenstvu v deseterboju, na katerem je zmagal Richard.

Na olimpijskih igrah leta 1948 se je Mathias tri dni kosal z najboljšimi atleti iz 35 držav in to ob zelo neugodnem vremenu. Prvi dan je Mathias nastopil v teku na 100 m, v skoku v daljavo, v metu krogla, v teku v višino in v teku na 400 m. Čeprav v nobeni navedenih disciplin ni zasledil prvega mesta, je vendar nabral toliko točk, da ni mnogo zaostajal za zmagovalcem.

Drugi dan nastopa je zmagal

v teku na 110 m z zaprekami. Ko je vrzel disk, so morali oddeži premočeni olimpijski funkcionarji dolgo iskati po mokrem igrišču količek, ki označuje razdaljo, katerega je nehoti izbil. Sodniki so nato priznali Mathiasu najdaljši met dneva: 43,2 m.

Ko je Mathias v skoku ob palici dosegel višino 3,30, je bilo že tako temno, da so morali prizgati luči. Ko je metal kopje, je nek tekmovalce držal kot sku močno svetilko, da bi osvetlila smer meta.

Za osvojitve naslova olimpijskega zmagovalca v deseterboju je nato zadostoval, če je pretekel 1.500 m v povsem prečnem času. Truden in premočen je Mathias pretekel progo v 5 minutah in 11 sekundah. Ni bil nikoli rekord, vendar pa je ta čas zadostoval, da je Mathias postal najmlajši prvak v deseterboju v zgodovini olimpijskih iger.

Pri tekmovalcu izišne iz sebe vso moč. Njegov ameriški tekmelec Irving Mondschein, je dejal nekoč o Mathiasu, ko mu je ta odnesel naslov državnega prvaka: »V odmoru med tekmovalcem se popolnoma sprosti. Človek bi mislil, da spi».

Mathias se je rodil v Tulari, v Kaliforniji. To je mestce z 12.500 prebivalci. Njegov oče, dr. Charles Mathias, je po vsej Kaliforniji priljubljen zdravnik. Ko je obiskoval srednjo šolo, mu je bil sport — kot večini ameriških dijakov — zdra-

vo razvedrilo. Bobov — tako mu namreč po domače pravijo — trener v srednji šoli, Virgil Jackson, ga je pripravljal na državni lahkoatletski turnir kolegijske. Vsi so bili močno presenečeni, ko je Mathias zmagal v vseh panogah, v katerih je nastopil.

»Tudi jaz sam sem se temu čudil,« pravi Mathias, »mojega trenerja pa je tako osupnilo, da dolgo ni mogel spregovoriti. Takrat je Bob prvič nastopil v šestih disciplinah».

V zadnjih štirih letih je Mathias zelo zrastle. Visok je 1,82 m in tehtja 90 kg. Upa, da mu bo večja moč pripomogla k uspehu.

Francosko moštvo za Tour de France

PARIZ, 17. — Francosko moštvo za Tour de France bo sestavljeno tako: Bobet, Dotto, B. Gauthier, Geminiani, Laureli, L. Lazarides, Muller, Quentin, Remy, Robic, Rolland, L. Tessiere.

Poleg tega so določili 30 kolesarjev, ki bodo sestavljali parafinirano tako: Bobet, Dotto, B. Gauthier, Geminiani, Laureli, L. Lazarides, Muller, Quentin, Remy, Robic, Rolland, L. Tessiere.

Na letni skupščini Sahovske zveze Jugoslavije, ki je bila v nedeljo v Beogradu, so določili, da bodo v jugoslovanski olimpijski moštvo igrali Gligorič, Trifunović, Rabar in Pirc, rezervi pa bosta Fuderer in Milijević.

Prva Gligoričeva zmaga

v dvoboju z Reshewskim

NEW YORK, 17. — Sedma partija jahovskega dvoboja med Gligoričem in Reshewskim se je končala z zmago jugoslovanskega velemojstra. Partija je bila prekinjena v 43. potezi. Po analiziranju prekinjene pozicije je Reshewsky pred začetkom nadaljevanja sporočil Gligoriču, da se vda.

Te je prva zmaga Gligoriča v tem dvoboju, obenem pa tudi prva njegova zmaga nad Reshewskim v Nem Yorku, s čimer je Gligorič v tej partiji pokazal izvrstno igr.

Stanje dvoboja je zdaj 4:3 za Reshewskega. Do konca manjkajo še tri partije. Gligorič bo imel v 8. in 10. partiji bele figure.

KOLESARSKA DIRKA PO ŠVICI

Zopet Goldschmidt

MONTHY, 17. — Cetrti etapni kolesarske dirke po Švici, ki je vodila iz Adebodena v tretji pa »outsider«, Alžirec Keballi.

Vrstni red 4. etape Adebodena - Monthy (235 km): 1. Goldschmidt (Luk.) 6:15:29; 2. Rosello Vitt. (It.) 6:19:19; 3. Keballi (Alž.) 6:19:34; 4. Flukiger (Šv.) 6:19:34; 5. Kamber (Šv.) 6:19:34; 6. Kamber (Šv.) 6:19:34; 7. Kamber (Šv.) 6:19:34; 8. Kamber (Šv.) 6:19:34; 9. Kamber (Šv.) 6:19:34; 10. Kamber (Šv.) 6:19:34; 11. Kamber (Šv.) 6:19:34; 12. Kamber (Šv.) 6:19:34; 13. Kamber (Šv.) 6:19:34; 14. Kamber (Šv.) 6:19:34; 15. Kamber (Šv.) 6:19:34; 16. Kamber (Šv.) 6:19:34; 17. Kamber (Šv.) 6:19:34; 18. Kamber (Šv.) 6:19:34; 19. Kamber (Šv.) 6:19:34; 20. Kamber (Šv.) 6:19:34; 21. Kamber (Šv.) 6:19:34; 22. Kamber (Šv.) 6:19:34; 23. Kamber (Šv.) 6:19:34; 24. Kamber (Šv.) 6:19:34; 25. Kamber (Šv.) 6:19:34; 26. Kamber (Šv.) 6:19:34; 27. Kamber (Šv.) 6:19:34; 28. Kamber (Šv.) 6:19:34; 29. Kamber (Šv.) 6:19:34; 30. Kamber (Šv.) 6:19:34; 31. Kamber (Šv.) 6:19:34; 32. Kamber (Šv.) 6:19:34; 33. Kamber (Šv.) 6:19:34; 34. Kamber (Šv.) 6:19:34; 35. Kamber (Šv.) 6:19:34; 36. Kamber (Šv.) 6:19:34; 37. Kamber (Šv.) 6:19:34; 38. Kamber (Šv.) 6:19:34; 39. Kamber (Šv.) 6:19:34; 40. Kamber (Šv.) 6:19:34; 41. Kamber (Šv.) 6:19:34; 42. Kamber (Šv.) 6:19:34; 43. Kamber (Šv.) 6:19:34; 44. Kamber (Šv.) 6:19:34; 45. Kamber (Šv.) 6:19:34; 46. Kamber (Šv.) 6:19:34; 47. Kamber (Šv.) 6:19:34; 48. Kamber (Šv.) 6:19:34; 49. Kamber (Šv.) 6:19:34; 50. Kamber (Šv.) 6:19:34; 51. Kamber (Šv.) 6:19:34; 52. Kamber (Šv.) 6:19:34; 53. Kamber (Šv.) 6:19:34; 54. Kamber (Šv.) 6:19:34; 55. Kamber (Šv.) 6:19:34; 56. Kamber (Šv.) 6:19:34; 57. Kamber (Šv.) 6:19:34; 58. Kamber (Šv.) 6:19:34; 59. Kamber (Šv.) 6:19:34